

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання української мови
у закладах загальної середньої освіти

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014 Середня освіта
Предметна спеціальність 014.01 Українська мова та література
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова та література)
Обсяг дисципліни 5 кредитів ЄКТС
Шифр дисципліни ОПП.01
Мова навчання українська
Статус дисципліни обов'язкова (цикл професійної підготовки)
Факультет гуманітарно-педагогічний
Кафедра слов'янської філології

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	2	5	72	36		36		78			+	
З	1	2	5	16	8		8		134			+	

Робоча програма складена на основі ОПП «Середня освіта (Українська мова і література)»

Програму склала канд. пед. н., доц. Неля ПОДЛЕВСЬКА

Схвалено на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол від 29 серпня 2024 р. №1.

Завкафедри слов'янської філології Неля ПОДЛЕВСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Протокол від 30 серпня 2024 р. №1

Голова вченої ради ГПФ Людмила СТАНІСЛАВОВА

м. Хмельницький 2024

1. Пояснювальна записка

Дисципліна «Методика навчання української мови у закладах загальної середньої освіти» є однією із фахових дисциплін і посідає провідне місце у підготовці фахівців другого (магістерського) рівня за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література)». Методика навчання української мови – наука, що досліджує і визначає зміст, форми організації, технологію проведення уроків, застосування методів, прийомів і засобів навчання в закладах загальної середньої освіти.

Пререквізити – педагогіка та психологія освітньої діяльності, сучасні технології в освітній діяльності, проблемні питання української мови.

Кореквізити – педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти, переддипломна практика, кваліфікаційна робота.

Відповідно до ОПП із зазначеної спеціальності дисципліна має забезпечити:

компетентності:

КК.01. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми навчально-виховної, методичної, науково-дослідницької діяльності в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення науково-педагогічної діяльності.

ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 07. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології.

ФК 01. Здатність проектувати й ефективно реалізовувати зміст навчання і зміст освіти у закладах загальної середньої освіти відповідно до психолого-педагогічних засад.

ФК 02. Здатність здійснювати планування й організацію освітнього процесу з метою забезпечення розвитку особистості учня.

ФК 03. Здатність обирати й розробляти навчально-методичне забезпечення для позаурочної діяльності.

ФК 04. Здатність у практичній діяльності застосовувати сучасні підходи до викладання української мови і літератури, інноваційні технології в процесі навчання української мови та літератури.

ФК 05. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК 11. Здатність застосовувати методи навчання української мови та літератури у закладах загальної середньої освіти.

ФК 12. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови та літератури; аналізувати засвоєння ними навчальної інформації для корекції та оптимізації освітнього процесу.

ФК 13. Здатність до проведення навчальних занять та забезпечення досягнень запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб учнів.

ФК 14. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК 15. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК 16. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Володіти державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування.

ПРН 02. Володіти концептуальними засадами навчання української мови та української літератури.

ПРН 07. Вміти планувати й організувати освітній процес відповідно до умов реалізації Концепції Нової української школи.

ПРН 08. Уміти оцінювати власну навчальну та дослідницьку діяльність, будувати і втілювати

ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 09. Дотримуватися основ запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти.

ПРН 10. Уміти створювати зв'язні монологічні і діалогічні тексти в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетенції здобувачів освіти.

ПРН 11. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності.

ПРН 14. Забезпечувати створення безпечного середовища під час навчального процесу в сучасних умовах.

ПРН 16. Володіти сучасними методиками перевірки знань з української мови та літератури.

ПРН 17. Уміти організовувати і здійснювати освітній процес у ЗЗСО, демонструвати власні педагогічні здібності у філологічній підготовці учнів і в організації заходів у ЗЗСО, розробляти систему заходів і підходів для покращення освітнього процесу.

Мета дисципліни – теоретично і практично підготувати здобувачів освіти до професійної діяльності вчителя української мови в закладах загальної середньої освіти.

Предметом навчання є професійна підготовка сучасного вчителя-філолога до роботи в закладах загальної середньої освіти України.

Завдання дисципліни: засвоєння здобувачами освіти концептуальних засад навчання української мови, зокрема в умовах реалізації Концепції НУШ; вивчення основних нормативних документів, що забезпечують цілеспрямоване вивчення курсу; уявлення про зміст і організацію навчання української мови в закладах загальної середньої освіти, класифікацію уроків і особливості структури уроків мови, технологію навчання української мови: методи, прийоми, засоби навчання; засвоєння особливостей засвоєння лінгвістичної теорії (методика навчання розділів мовознавства), роботи з розвитку зв'язного мовлення учнів, основних напрямків роботи зі стилістики і риторики; вміння організовувати позакласну роботу і спецкурси у класах з поглибленим вивченням української мови; знати основи навчання української мови у профільній школі та умови роботи в інклюзивному середовищі; засвоїти засоби підвищення кваліфікації вчителів, методичну роботу вчителя-філолога та шляхи професійного становлення вчителя-філолога.

Результати навчання. Здобувач освіти, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен *уміти конкретизувати* мету уроку; *добирати* дидактичний матеріал та методи навчання, *планувати* навчальні дії, виконання яких привело б до досягнення мети уроку; *реалізовувати* навчальну, розвивальну і виховну мету на кожному уроці, цілеспрямовано *використовувати* уроки української мови для інтелектуального, мисленнєвого, емоційно-естетичного, мнемонічного розвитку учнів, їх пізнавальних здібностей і потреби в удосконаленні знань, умінь і навичок, для формування національно свідомої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами у різних формах, сферах і жанрах мовлення, має належний рівень мовленнєвої компетенції; *формулювати* запитання і завдання, *вибудовувати* способи дії (алгоритми), *організовувати* підготовку до переказів і від них до творів, *розглядати* функціонування мовних одиниць у тексті, *перевіряти та аналізувати* учнівські роботи, *організовувати* роботу над різними видами помилок; знати шляхи підвищення кваліфікації учителя-філолога.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин (денна форма навчання), відведених на:			Кількість годин (заочна форма навчання), відведених на:		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Методика навчання української мови як наука і фахова	2	2	4	0,5	-	7

дисципліна						
Тема 2. Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти. Навчання української мови у НУШ	2	2	5	0,5	-	7
Тема 3. Теорія і практика сучасного уроку. Урок української мови	2	2	5	0,5	0,5	8
Тема 4. Технологія навчання української мови	2	2	5	0,5	0,5	8
Тема 5. Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 6. Методика навчання лексикології і фразеології	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 7. Методика навчання будови слова та словотвору	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 8-9. Методика вивчення граматики української мови. Методика навчання морфології і синтаксису.	4	4	8	0,5	0,5	8
Тема 10. Методика мовленнєвого розвитку учнів. Рецептивні види мовленнєвої діяльності	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 11. Методика мовленнєвого розвитку учнів. Продуктивні види мовленнєвої діяльності	4	4	10	0,5	0,5	8

Тема 12. Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах. Методика вивчення стилістики, риторики, культури спілкування	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 13. Система контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 14. Профільне навчання української мови	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 15. Підготовка майбутнього вчителя української мови до роботи в інклюзивному освітньому середовищі	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 16. Позакласна та позашкільна робота з української мови	2	2	4	0,5	0,5	8
Тема 17. Методична робота вчителя-філолога	2	2	5	-	0,5	8
Тема 18. Професійна компетентність сучасного вчителя-філолога.	2	2	5	-	0,5	8
Разом за семестр	36	36	78	8	8	134

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Зміст лекційного курсу (денна форма навчання)

№ п/п	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кіл-ть годин
1.	Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна Предмет і завдання методики. Концептуальні засади навчання української мови. Рідна мова – основа інтелектуального і духовного розвитку особистості. Лінгвістичні основи навчання української мови. Основні аспекти навчання української мови. Комунікативне спрямування у навчанні української мови. Закономірності навчання української мови. Психологічні та дидактичні основи навчання української мови. Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання. <i>Література: [1-5, 11, 13, 22, 23, 26, 30, 35, 38]</i>	2
2.	Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти. Навчання української мови у НУШ Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти України. Навчання української мови у ЗЗСО в умовах реалізації Концепції НУШ. Компетентнісний підхід у навчанні української мови. <i>Література: [1-5, 7, 10, 22, 24, 34, 39, 41, 55]</i>	2
3.	Теорія і практика сучасного уроку. Урок української мови Проблема уроку в сучасній лінгводидактиці. Класифікація уроків. Особливості структури уроку мови. Технологія сучасного уроку мови. Нетрадиційні (нестандартні) уроки. Планування уроків мови та підготовка до них. Спостереження й аналіз уроку.	2

	<i>Література: [1-5, 10, 15, 16, 17, 19, 26, 27]</i>	
4.	Технологія навчання української мови Методи і прийоми навчання української мови. Характеристика методів навчання. Інтерактивні форми, методи, прийоми і засоби навчання. Технології навчання, комп'ютеризоване навчання. Системний підхід у навчанні мови. Проблемність у навчанні. Засоби навчання. <i>Література: [1-5, 15, 23, 26, 27, 29, 42, 43, 55, 60, 61, 65]</i>	2
5.	Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії Особливості засвоєння фонетики і графіки у шкільному курсі. Методи і прийоми, засоби вивчення фонетики й орфоєпії. Значення орфографії та її місце в шкільному курсі української мови. Принципи навчання орфографії. Методика вивчення орфографічних правил. <i>Література: [1-5, 9, 14, 56, 64]</i>	2
6.	Методика навчання лексикології і фразеології Зміст шкільного курсу лексикології та методика вивчення лексикології. Методика вивчення фразеології української мови, шляхи засвоєння фразеологізмів. Словникова робота на уроках української мови. <i>Література: [1-5, 26, 39]</i>	2
7.	Методика навчання будови слова та словотвору Значення і завдання вивчення будови слова. Методика вивчення будови слова. Шляхи подолання труднощів у виділенні морфем. Методика вивчення словотвору в школі. Попередження і виправлення помилок інтерферуючого характеру в мовленні учнів. Методичні рекомендації до вивчення будови слова і словотвору. <i>Література: [1-5, 44, 45, 59]</i>	2
8-9.	Методика вивчення граматики української мови. Місце граматики в шкільному курсі української мови. Методи і прийоми вивчення граматики. Методика вивчення морфології. Методика вивчення синтаксису і пунктуації. <i>Література: [1-5, 9, 36, 64]</i>	4
10.	Методика мовленнєвого розвитку учнів. Рецептивні види мовленнєвої діяльності Основні напрями роботи з розвитку мовлення і принципи мовленнєвої підготовки учнів. Ознайомлення з мовленнєвими нормами та комунікативними якостями мовлення. Методика вивчення рецептивних видів мовленнєвої діяльності. <i>Література: [1-5, 66]</i>	2
11.	Методика мовленнєвого розвитку учнів. Продуктивні види мовленнєвої діяльності Методика роботи з текстом на уроках української мови. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо. Твір – складник системи розвитку мовлення. Класифікація творів, методика проведення. Переказ – один із складників системи розвитку мовлення. Види переказів, методика проведення. <i>Література: [1-5, 33, 66]</i>	2
12.	Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах. Методика вивчення стилістики, риторики, культури спілкування. Основні вимоги до формування мовної особистості старшокласника. Особливості узагальнення і систематизації найважливіших відомостей з мови. Поглиблення і систематизація знань, умінь і навичок з культури мовлення, стилістики і риторики. Форми занять з мови у 10 – 11(12)	2

	<p>класах. <i>Література: [1-5, 8, 31, 37, 47, 50, 67]</i></p>	
13.	<p>Система контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Система і форми контролю на уроках української мови у ЗЗСО. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за різними видами діяльності на уроках української мови у закладі загальної середньої освіти. <i>Література: [1-5, 21, 32, 34, 35]</i></p>	2
14.	<p>Профільне навчання української мови. Реформа старшої школи у закладі загальної середньої освіти. Старша профільна школа у Концепції Нової української школи. Суть, проблеми і перспективи профільної школи. Профільне навчання української мови. <i>Література: [1-5, 23, 24, 52, 57, 63, 65, 66]</i></p>	2
15.	<p>Підготовка майбутнього вчителя української мови до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Інклюзія в освітньому просторі навчального закладу. Роль вчителя в організації навчального інклюзивного середовища. Підготовка майбутнього вчителя української мови і літератури до роботи в інклюзивному середовищі. <i>Література: [1-5, 7, 16, 20, 40, 58]</i></p>	2
16.	<p>Позакласна та позашкільна робота з української мови Роль і місце позакласної та позашкільної роботи в системі навчання української мови. Форми і зміст позакласної та позашкільної роботи. Шкільний кабінет української мови – осередок позакласної роботи. <i>Література: [1-5, 8, 28, 44, 45, 54]</i></p>	2
17.	<p>Методична робота вчителя-філолога Значення і форми методичної роботи. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів. Методичні об'єднання у школі. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. <i>Література: [1-5, 6, 12, 17, 18, 25, 26, 32, 46, 48, 49, 59, 62, 68]</i></p>	2
18.	<p>Професійна компетентність сучасного вчителя-філолога Професійна компетентність вчителя-філолога у розумінні вчених. Основні компоненти професійної компетентності вчителя української мови. Риторична компетентність як складник професійної компетентності вчителя-філолога. Основні вимоги до вчителя-філолога, його особистісні якості. <i>Література: [1-5, 6, 12, 18, 25, 31, 51, 53, 62, 69]</i></p>	2
Разом за семестр		36

Зміст лекційного курсу (заочна форма навчання)

№ п/п	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кіл-ть годин
1.	<p>Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Навчання української мови у НУШ. Профільне навчання української мови. Підготовка майбутнього вчителя української мови до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Предмет і завдання методики. Концептуальні засади навчання української мови. Рідна мова – основа інтелектуального і духовного розвитку особистості. Лінгвістичні основи навчання української мови. Основні аспекти навчання української мови. Комунікативне</p>	2

	<p>спрямування у навчанні української мови. Закономірності навчання української мови. Психологічні та дидактичні основи навчання української мови. Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання. Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти України. Навчання української мови у ЗЗСО в умовах реалізації Концепції НУШ. Реформа старшої школи у закладі загальної середньої освіти. Старша профільна школа у Концепції Нової української школи. Суть, проблеми і перспективи профільної школи. Профільне навчання української мови. Інклюзія в освітньому просторі навчального закладу. Роль вчителя в організації навчального інклюзивного середовища. Підготовка майбутнього вчителя української мови і літератури до роботи в інклюзивному середовищі.</p> <p><i>Література:</i> [1-5, 7, 10, 11, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 26, 30, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 52, 55, 57, 58, 63, 65, 66]</p>	
2.	<p>Теорія і практика сучасного уроку. Урок української мови. Технологія навчання української мови. Система контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.</p> <p>Проблема уроку в сучасній лінгводидактиці. Класифікація уроків. Особливості структури уроку мови. Технологія сучасного уроку мови. Нетрадиційні (нестандартні) уроки. Планування уроків мови та підготовка до них. Спостереження й аналіз уроку. Методи і прийоми навчання української мови. Характеристика методів навчання. Інтерактивні форми, методи, прийоми і засоби навчання. Комп'ютеризоване навчання. Системний підхід у навчанні мови. Проблемність у навчанні. Вивчення програмового матеріалу укрупненими частинами. Засоби навчання. Система і форми контролю на уроках української мови у ЗЗСО. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за різними видами діяльності на уроках української мови у закладі загальної середньої освіти.</p> <p><i>Література:</i> [1-5, 10, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 26, 27, 29, 42, 43, 52, 55, 57, 60, 61, 63, 65, 66]</p>	2
3.	<p>Методика навчання і вивчення лінгвістичного матеріалу у ЗЗСО. Особливості засвоєння фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії. Методика навчання лексикології і фразеології. Методика навчання будови слова та словотвору. Методика вивчення морфології. Методика вивчення синтаксису і пунктуації.</p> <p>Методика мовленнєвого розвитку учнів. Рецептивні види мовленнєвої діяльності (методика проведення аудіювання, читання). Продуктивні види мовленнєвої діяльності (методика розвитку говоріння і письма).</p> <p><i>Література:</i> [1-5, 9, 14, 26, 33, 36, 39, 44, 45, 56, 59, 64, 66]</p>	2
4.	<p>Позакласна та позашкільна робота з української мови. Методична робота вчителя-філолога. Професійна компетентність сучасного вчителя-філолога</p> <p>Значення і форми методичної роботи. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів. Методичні об'єднання у школі. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. Основні компоненти професійної компетентності вчителя української мови. Риторична компетентність як складник професійної компетентності вчителя-філолога. Основні вимоги до вчителя-філолога, його особистісні якості.</p>	2

<i>Література: [1-5, 6, 8, 12, 17, 18, 25, 26, 28, 31, 32, 44, 45, 46, 48, 49, 53, 54, 59, 62, 68, 69]</i>	
Разом за семестр	8

3.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

№ п/п	Тема	Кіл-ть годин
1	Українська мова у школі. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Нова українська школа – умови реалізації Концепції. Методика навчання української мови в умовах НУШ. <i>Література: [1-5, 11, 13, 22, 23, 26, 30, 35, 38]</i>	2
2	Програми з української мови для основної школи. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Підручники з української мови. Підручники з української мови в НУШ. Реалізація в них основних компонентів змісту навчання з української мови. <i>Література: [1-5, 7, 10, 22, 24, 34, 39, 41, 55]</i>	2
3	Структура і типи уроків української мови. Компоненти уроку української мови. Варіантність структури уроку. Вимоги до структури уроку в НУШ <i>Література: [1-5, 10, 15, 16, 17, 19, 26, 27]</i>	2
4	Технології, методи, прийоми і засоби навчання української мови <i>Література: [1-5, 15, 23, 26, 27, 29, 42, 43, 55, 60, 61, 65]</i>	2
5	Методика навчання фонетики й орфоєпії. Методика навчання графіки й орфографії <i>Література: [1-5, 15, 23, 26, 27, 29, 42, 43, 55, 60, 61, 65]</i>	2
6	Методика навчання лексикології й фразеології <i>Література: [1-5, 26, 39]</i>	2
7	Методика вивчення будови слова і словотвору <i>Література: [1-5, 44, 45, 59]</i>	2
8-9	Методика вивчення граматики української мови. Методика навчання морфології. Методика навчання синтаксису і пунктуації. <i>Література: [1-5, 9, 36, 64]</i>	4
10	Методика розвитку зв'язного мовлення. Методика навчання аудіювання і читання. <i>Література: [1-5, 66]</i>	2
11	Методика вивчення продуктивних видів мовленнєвої діяльності. Написання переказів і творів. Перевірка письмових робіт. Редагування й аналіз творчих робіт. <i>Література: [1-5, 33, 66]</i>	2
12	Ознайомлення учнів з публіцистичним і діловим мовленням. Методика вивчення стилістики, практичної риторики, культури спілкування. <i>Література: [1-5, 8, 31, 37, 47, 50, 67]</i>	2
13	Система контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. <i>Література: [1-5, 21, 32, 34, 35]</i>	2
14	Профільне навчання української мови <i>Література: [1-5, 23, 24, 52, 57, 63, 65, 66]</i>	2
15	Підготовка вчителя української мови до роботи в інклюзивному середовищі <i>Література: [1-5, 7, 16, 20, 40, 58]</i>	2

16	Позакласна та позашкільна робота з української мови. Спецкурси та факультативні заняття з української мови <i>Література: [1-5, 8, 28, 44, 45, 54]</i>	2
17	Методична робота вчителя-філолога. <i>Література: [1-5, 6, 12, 17, 18, 25, 26, 32, 46, 48, 49, 59, 62, 68]</i>	2
18	Професійна підготовка сучасного вчителя-філолога <i>Література: [1-5, 6, 12, 18, 25, 31, 51, 53, 62, 69]</i>	2
Разом за семестр		36

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ №	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кіл-ть годин
1.	Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Навчання української мови у НУШ. Профільне навчання української мови. Підготовка майбутнього вчителя української мови до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Українська мова у школі. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Нова українська школа – умови реалізації Концепції. Методика навчання української мови в умовах НУШ. Програми з української мови для основної школи. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Підручники з української мови. Підручники з української мови в НУШ. Реалізація в них основних компонентів змісту навчання з української мови. Програми з української мови для профільного навчання української мови. Умови створення підручників з української мови для профільних шкіл. Роль і діяльність вчителя української мови в інклюзивному освітньому середовищі. <i>Література: [1-5, 7, 10, 11, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 26, 30, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 52, 55, 57, 58, 63, 65, 66]</i>	2
2.	Теорія і практика сучасного уроку. Урок української мови. Технологія навчання української мови. Система контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Структура і типи уроків української мови. Компоненти уроку української мови. Варіантність структури уроку. Вимоги до структури уроку в НУШ. Технології, методи, прийоми і засоби навчання української мови. Система контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. <i>Література: [1-5, 10, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 26, 27, 29, 42, 43, 52, 55, 57, 60, 61, 63, 65, 66]</i>	2
3.	Методика навчання і вивчення лінгвістичного матеріалу у ЗЗСО. Особливості засвоєння фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії. Методика навчання лексикології і фразеології. Методика навчання будови слова та словотвору. Методика вивчення морфології. Методика вивчення синтаксису і пунктуації. Методика мовленнєвого розвитку учнів. Рецептні види мовленнєвої діяльності (методика проведення аудіювання, читання). Продуктивні види мовленнєвої діяльності (методика розвитку говоріння і письма). <i>Література: [1-5, 9, 14, 26, 33, 36, 39, 44, 45, 56, 59, 64, 66]</i>	2
4.	Позакласна та позашкільна робота з української мови. Методична робота вчителя-філолога. Професійна компетентність сучасного вчителя-філолога Значення і форми методичної роботи. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів. Методичні об'єднання у школі. Роль методичної	2

<p>роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. Основні компоненти професійної компетентності вчителя української мови. Риторична компетентність як складник професійної компетентності вчителя-філолога. Основні вимоги до вчителя-філолога, його особистісні якості.</p> <p><i>Література:</i> [1-5, 6, 8, 12, 17, 18, 25, 26, 28, 31, 32, 44, 45, 46, 48, 49, 53, 54, 59, 62, 68, 69]</p>	
Разом за семестр	8

3.3. Зміст самостійної (зокрема й індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів освіти **денної** форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять, до виконання контрольних робіт, теоретичного опитування в усній або письмовій формах, до тестування з вивченого матеріалу, у виконанні індивідуальних завдань у вигляді презентацій, відеопроєктів, повідомлень тощо.

Самостійна робота здобувачів освіти **заочної** форми навчання полягає в опрацюванні програмного теоретичного матеріалу, виконанні контрольної роботи, тестуванні із вивченого матеріалу, підготовці до підсумкового контрольного заходу.

№№	Зміст самостійної роботи	Кіл-ть годин ДФН	Кіл-ть годин ЗФН
1	<p>Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.</p>	4	7
2	<p>Нова українська школа – реформа загальної середньої освіти. Навчання української мови у НУШ</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.</p>	5	7
3	<p>Теорія і практика сучасного уроку. Урок української мови</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.</p>	5	8
4	<p>Технологія навчання української мови</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань. Тестування у модульному середовищі.</p>	5	8
5	<p>Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування. Виконання практичних завдань.</p>	4	8
6	<p>Методика навчання лексикології і фразеології</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.</p>	4	8
7	<p>Методика навчання будови слова та словотвору</p>	4	8

	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань. Тренувальне тестування у модульному середовищі.		
8-9	Методика вивчення граматики української мови. Методика вивчення морфології. Методика вивчення синтаксису і пунктуації Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань. Тестування у модульному середовищі.	8	8
10	Методика мовленнєвого розвитку учнів. Рецептні види мовленнєвої діяльності Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.	4	8
11	Методика мовленнєвого розвитку учнів. Продуктивні види мовленнєвої діяльності Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань. Тестування у модульному середовищі.	10	8
12	Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах. Методика вивчення стилістики, практичної риторики, культури спілкування. Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань. Тестування у модульному середовищі.	4	8
13	Система контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.	4	8
14	Профільне навчання української мови Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.	4	8
15	Підготовка вчителя української мови до роботи в інклюзивному середовищі Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.	4	8
16	Позакласна та позашкільна робота з української мови Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань.	4	8
17	Методична робота вчителя-філолога	5	8

	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань. Тестування у модульному середовищі.		
18	Професійна компетентність сучасного вчителя-філолога Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування за теоретичними питаннями у практичних заняттях. Виконання практичних завдань. Підготовка до підсумкового контрольного заходу. Підсумкове тестування у модульному середовищі.	5	8
Разом за семестр		78	134

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позааудиторний час. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань уміщена у завданнях для самостійної та індивідуальної роботи у структурі практичного заняття та методичних рекомендаціях до практичних занять.

4. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні форм його організації: навчальні заняття (лекція, практичне заняття, консультація), самостійна робота, індивідуальні завдання (проект).

Використовуються методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення, робота з текстом), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження), практичні (вправи, завдання, тестування).

Застосовуються технології навчання: репродуктивні, проєктні, інтерактивні, інформаційно-комп'ютерні, технології змішаного, дистанційного, контекстного навчання.

У навчальному процесі використовуються інструменти ІКТ (PowerPoint, MOODLE, ZOOM, хостинг YouTube, освітні онлайнплатформи («Всеосвіта», «На Урок»), месенджери (Viber, корпоративна електронна пошта).

Забезпечується студентоцентрикований підхід у викладанні та навчанні.

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю, як усне опитування, письмове опитування (практичні завдання, самостійні та контрольні роботи); презентація індивідуальних робіт; тестовий контроль.

Підсумковий контрольний захід відбувається у формі іспиту.

На основі результатів поточного контролю та підсумкового контрольного заходу виставляється семестрова оцінка.

6. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ.

Засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється шляхом усного / письмового опитування, тестування в MOODLE. Водночас оцінюється рівень практичних умінь шляхом виконання різноманітних аудиторних та домашніх завдань. Якщо здобувач освіти отримав негативну оцінку з якогось виду роботи, то він повинен ліквідувати заборгованість в установленому порядку.

Кожен вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка становить собою суму середньозваженого бала з оцінок, отриманих за всі види робіт протягом семестру (60% підсумкової оцінки – для денної форми навчання і 50% - для заочної форми навчання), і бала, отриманого у ході іспиту (40% підсумкової оцінки – для денної форми навчання і 50% - для заочної форми навчання).

Здобувачі освіти мають можливість отримати знання з окремих тем курсу шляхом неформальної освіти і звернутися із заявою про перезарахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті (<https://bit.ly/3VG8kP9>); п. 4 Визнання і зарахування результатів навчання, набутих особою).

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності (див. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті, <https://bit.ly/3PYKLVq>).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Водночас набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання, і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекручує їхній зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів освіти денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота	Семестровий контроль, іспит
Теоретичне опитування	Практичні завдання	Тестовий контроль	Контрольна робота		Підсумковий контрольний захід
0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,4

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів освіти заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота	Семестровий контроль, іспит
Теоретичне опитування	Практичні завдання	Тестовий контроль	Контрольна робота		Підсумковий контрольний захід
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

7. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Предмет і завдання методики викладання української мови.
2. Рідна мова – основа інтелектуального і духовного розвитку особистості.
3. Навчання української мови в умовах реалізації Концепції Нової української школи
4. Лінгвістичні основи та комунікативне спрямування навчання української мови.
5. Закономірності навчання української мови. Психологічні та дидактичні основи навчання української мови.
6. Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання.
7. Зміст і принципи побудови курсу «Рідна мова». Основні етапи вивчення української мови.
8. Варіантність структури і змісту курсу «Рідна мова» в 5-9 класах і в 10-12 класах.

9. Поглиблений курс української мови. Факультативні та спеціальні курси української мови.
10. Принципи побудови шкільних підручників.
11. Програми і підручники з української мови в НУШ.
12. Проблема уроку в сучасній лінгводидактиці.
13. Класифікація уроків.
14. Особливості структури уроку мови. Планування уроків мови та підготовка до них.
15. Технологія сучасного уроку мови.
16. Нетрадиційні (нестандартні) уроки мови.
17. Проблеми сучасного уроку української мови в НУШ.
18. Спостереження й аналіз уроку.
19. Методи і прийоми навчання української мови. Характеристика.
20. Комп'ютеризоване навчання.
21. Інтерактивні методи навчання.
22. Системний підхід у навчанні мови. Проблемність у навчанні.
23. Засоби навчання.
24. Методика навчання фонетики.
25. Методика навчання графіки.
26. Методика навчання орфоєпії.
27. Особливості вивчення лексикології.
28. Зміст і форми словникової роботи. Словникові вправи. Робота із словниками. Лексична робота на уроках граматики.
29. Особливості засвоєння фразеології.
30. Методика навчання будови слова і словотвору.
31. Основні поняття граматики.
32. Особливості вивчення морфології.
33. Методика навчання орфографії.
34. Особливості вивчення синтаксису.
35. Методика навчання пунктуації.
36. Основні напрями роботи з розвитку зв'язного мовлення і принципи мовленнєвої підготовки учнів.
37. Мовленнєвознавчі поняття і шляхи їх засвоєння. Ознайомлення з мовленнєвими нормами та комунікативними якостями мовлення.
38. Удосконалення рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Аудіювання, читання.
39. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності. Говоріння, письмо.
40. Аналіз тексту. Помилки в мовленні учнів.
41. Види переказів.
42. Учнівські твори.
43. Предмет і завдання шкільної стилістики. Функціонально-стилістичне спрямування у вивченні мови.
44. Опрацювання стилів мовлення.
45. Узагальнення і систематизація набутих знань із стилістики. Стилістичні вправи. Формування стилістичних умінь та навичок.
46. Елементи риторики в середніх класах. Уроки риторики в старших класах.
47. Основні вимоги до формування мовної особистості старшокласників.
48. Особливості узагальнення і систематизації найважливіших відомостей з мови.
49. Поглиблення і систематизація знань, умінь і навичок з культури мовлення, стилістики, риторики, культури спілкування.
50. Форми занять з мови у 10-12 класах.
51. Профільне навчання української мови.
52. Робота вчителя української мови у профільному (філологічному) класі.
53. Підготовка вчителя української мови до роботи в інклюзивному середовищі.
54. Навчання української мови в інклюзивних класах

55. Роль і місце позакласної роботи в системі навчання української мови. Форми і зміст позакласної роботи.
56. Позашкільна робота з української мови.
57. Шкільний кабінет української мови.
58. Значення і форми методичної роботи вчителя української мови.
59. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів.
60. Робота шкільних методичних об'єднань.
61. Аналіз здобутих знань у процесі вивчення дисципліни.
62. Перспективи власних досліджень у галузі методики навчання української мови.
63. Шляхи власного становлення як вчителя української мови і літератури у ЗЗСО.

8. Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Методика навчання української мови у закладах загальної середньої освіти» повністю забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, яка в достатній кількості є в науковій бібліотеці університету.

Крім того, викладачем дисципліни було підготовлено таку роботу:

Методика навчання української мови у закладах загальної середньої освіти : методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта», *освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)» (освітній рівень – магістр)* / уклад. Н. В. Подлевська, Хмельницький : ХНУ, 2023. 115 с.

9. Рекомендована література

Основна

1. Дороз В.Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах. Центр учбової літератури, 2021. 386 с.
2. Методика викладання в школі. Теорія і практика / За ред. С. Петкова. КНТ, 2021. 216 с.
3. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах / За ред. М.Пентилюк. К., 2005. 400 с.
4. Методика навчання української мови у закладах загальної середньої освіти : методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта», *освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)» (освітній рівень – магістр)* / уклад. Н. В. Подлевська, Хмельницький : ХНУ, 2023. 125 с.
5. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.

Додаткова

6. Бабченко Л. М. Портфоліо учителя як форма аналізу та оцінки результатів його діяльності: методичні рекомендації [Електронне видання]. Дніпро: Середняк Т. К., 2019. 21 с.
7. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. К.: Алатон, 2020. 64 с.
8. Весняні мовні табори для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури / О. Питюр. Київ, 2021. 192 с.
9. Бондаренко Н. В. Формування правописної компетентності учнів 5-7 класів на уроках української мови : посібник. К.: Видавничий дім «Сам», 2017. 112 с.
10. Використання модельних навчальних програм в освітньому процесі гімназії : методичні рекомендації / Голуб Н. Б., Васильєва Д. В., Засекіна Т. М., Науменко С. О., Туташинський В. І., Яценко Т. О. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 48 с.
11. Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 17 травня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 373 с.
12. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Спілкування в педагогічному процесі : навчальний посібник. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 100 с.
13. Державний стандарт базової середньої освіти:

- <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/10/08/derzhstandartbazovoiosvityprezentatsiya.pdf>
14. Збірник самодиктантів для учнів 8-9 класів (на основі культурологічної лінії програми): <https://school11.pp.ua/vchitelska/52-vistavka-pedagogichnikh-idej-2015-2016-n-r/91-zbirnik-samodiktantiv-dlya-uchniv-8-9-klasiv>
  15. Зможу найкраще організувати урок. А ти? За книгами Д.Лемова «Майстерність учителя», А.Гіна «Прийоми педагогічної техніки», А.Кроуфорда «Технології розвитку критичного мислення учнів». 2017.
  16. Інклюзивне навчання: <https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&type=posts&tag=inklyuzivne-navchannya>
  17. Каплінський В. В. 100 складних ситуацій на уроках та поза уроками: шукаємо рішення: Навч. посіб. для майбут. вчителів. 6-е вид. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 80 с.
  18. Кендюхова А.А. Професійне портфоліо: територія успіху сучасного педагога: навчально-методичний посібник. Кіровоград: КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2016. 36 с.
  19. Конаржевський Ю. А. Аналіз уроку. Х.: Видавництво «Ранок», 2008. 336 с.
  20. Конвенція про права осіб з інвалідністю: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
  21. Контроль освітніх результатів учнів ліцею в умовах інтегрованого навчання : методичний посібник / Ільченко В. Р., Гуз К. Ж., Засекіна Т. М., Ільченко О. Г., Гринюк О. С., Антонюк М. А., Олійник І. М., Білик Н. І., Ляшенко А. Х., Педенко В. П. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 150 с.
  22. Концептуальні засади компетентнісного навчання української мови: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (15 березня 2019 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2019. 76 с.
  23. Концепція мовної освіти: <https://gymnasiya2.org.ua/doc/3konceptsiya%20movosviti.pdf>
  24. Концепція Нової української школи: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
  25. Концепція розвитку педагогічної освіти: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
  26. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету. Львів, 2018. 202 с. http://lib.khmnu.edu.ua/EL_LIBRARY/Skachani/2022/Kostiv/index.pdf
  27. Кучеренко І. А. Теоретичні і методичні засади сучасного уроку української мови в основній школі: дис.. на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спец. 13.00.02 – теорія і методика навчання (українська мова). Херсон, 2015. 560 с.
  28. Куц О.П., П'яст Н.Й., Вінничук А.П., Панчук О.А., Петрина С.В. Учнівські олімпіади, конкурси з української мови та літератури. Нормативно-правове забезпечення, методика проведення, завдання. Вінниця: КВНЗ «ВАНУ», 2020. 95 с.
  29. Методи навчання української мови: сучасний контекст: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (25.03. 2021 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2021. 90 с.
  30. Методика компетентнісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею на рівні стандарту: методичний посібник / Горошкіна О.М., Бондаренко Н.В., Попова Л.О. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 128 с.
  31. Методика навчання риторики в школі : навч. посіб. /Автор-укладач В. А. Ницета. К. : Центр учбової літератури, 2014. 194 с.
  32. Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Київ, 2021.
  33. Мовленнєві жанри на уроках української мови в ліцеї (рівень стандарту): практичний посібник / Голуб Н.Б, Новосьолова В.І., Галаєвська Л.В. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 128 с.
  34. Модельна навчальна програма «Українська мова» 5-6 класи для закладів загальної середньої

- освіти / Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ 2021. 48 с.
35. Навчальні програми з української мови для учнів 5-12 класів: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
  36. Навчання синтаксису на уроках української мови у 8-9 класах : метод. посібник / Н. Б. Голуб, Л. В. Галаєвська. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 128 с.
  37. Навчання української мови в старшій школі на академічному рівні : посіб. для вчителя / [авт. кол.: Шелехова Г.Т., Голуб Н.Б., Бондаренко Н.В., Новосьолова В.І., Федорчук Т.М., Косянчук С.В.]. К.: Педагогічна думка, 2012. 208 с.
  38. Навчання української мови та мов національних меншин учнів закладів загальної середньої освіти в контексті компетентнісного підходу : збірник тез Всеукраїнської наукової конференції, Київ, 21 квітня 2021 р. / за наук. ред. д. пед. наук Н. І. Богданець-Білокаленко (електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2021. 100 с.
  39. Навчання української мови учнів 5 класу на засадах компетентнісного підходу : посібник / Н. Б. Голуб, В. І. Новосьолова, Г. Т. Шелехова, А. В. Ярмолюк. К. : Видавничий дім «Сам», 2017. 144 с.
  40. Наказ Міністерства освіти і науки України № 912 від 01.10.2010 «Концепція розвитку інклюзивної освіти»: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>
  41. Нова українська школа: <https://mon.gov.ua/nova-ukrainska-shkola>
  42. Остапенко Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : нав. посіб. / Н.М. Остапенко, Т.В. Симоненко, В. М. Руденко. К. : ВЦ «Академія», 2012. 248 с.
  43. Патрушева І. А. Мобільні технології в школі: посіб. для вчителів / І. А. Патрушева, О. М. Гера, Н. В. Діденко, Л. А. Павлюк, О. Л. Сафроненко. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 175 с.
  44. Питюр О. Бомбезна українська. Як спланувати та провести мовний табір. У двох частинах. Частина 1. Літні мовні табори для вивчення української мови і літератури / О. Питюр. Київ, 2021. 113 с.
  45. Питюр О. Бомбезна українська. Як спланувати та провести мовний табір. У двох частинах. Частина 2. Літні мовні табори для вивчення української мови і літератури / О. Питюр. Київ, 2021. 113 с.
  46. Педагогічне прогнозування розвитку загальної середньої освіти : практичний посібник / Л.А. Онищук, А.Д. Цимбалару, Д.О. Пузіков, К.В. Гораш, І.О. Климчук, О.В. Мушка, О.О. Прохоренко, О.І. Мезенцева, Н.Є. Пархоменко, Ю.М. Люлькова / за наук. ред. Д.О. Пузікова. К. : КОНВІ ПРІНТ, 2019. 160 с.
  47. Подлевська Н. В. Культура спілкування в етичному кодексі здобувача вищої освіти. *Академічна доброчесність: практичний досвід* : зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. – Хмельницький : Вид-во МАУП, 2021. – Вип. 1. С. 95-100.
  48. Подлевська Н. «Методика викладання філологічних дисциплін» в сучасних умовах реформування освіти. *Збірник тез доповідей [Електронний ресурс] IV Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції «Професійна діяльність вчителів: проблеми та стратегії»*. Кропивницький: ТОВ «Полімед-Сервіс», 2024. С. 54-57.
  49. Подлевська Н. Мовно-комунікативна компетентність у професійному стандарті вчителя ЗЗСО. *Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів*: матеріали тез доп. XI міжнар. наук.-методол. Інтернет-семінару (19 трав. 2022 р.) / Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України; Хмельницький національний ун-т ; за заг. ред Н. М. Бідюк. – Київ – Хмельницький: «Термінова поліграфія», 2022. С. 76-78.
  50. Подлевська Н.В. Мовленнєвий етикет як компонент етнолінгвокультурної культури вчителя. *The 14th International scientific and practical conference «World trends, realities and accompanying problems of development»* (December 19 – 22, 2023) Copenhagen, Denmark. С.269-272.
  51. Подлевська Н.В, Ранюк О.П. Етнокультурна діяльність вчителя української мови і літератури

- у ЗЗСО. *Наукові записки Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький. Випуск 211. 2023. С.323-328.
52. Подлевська Н. В. Профільне навчання учнів в умовах реалізації Концепції Нової української школи. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна». Острог : Вид-во НаУОА, 2017. С. 156–159.
  53. Подлевська Н. В., Ранюк О. П. Риторична компетентність у становленні майбутнього філолога. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. Вип. 192. С.120–123
  54. Подлевська Н. В. Соціокультурна компетентність учнів у процесі вивчення української мови в позаурочний час. *Педагогіка і психологія: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі*: зб. наук. робіт учасників міжнар. науково-практ. конфер. (19–20 квітня 2019 р., м. Одеса). Одеса : ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. Ч. 2. С. 71–76.
  55. Подлевська Н., Ранюк О. Сучасні технології в навчанні української мови у Новій українській школі. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Вип. 206. С. 265-270.
  56. Подлевська Н. Фонетичні засоби у формуванні лінгводидактичного потенціалу майбутніх учителів у методиці навчання української мови. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*. Випуск 12. Хмельницький, 2022.
  57. Подлевська Н. В. Формування мовно-комунікативної компетенції старшокласника профільної школи. *Мовна компетенція як основа для професійного і соціального успіху в Європі* : зб. наук. праць. Хмельницький-Кельце: ХмЦНП, 2015. С. 133–143.
  58. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
  59. Практикум з методики навчання української мови / Колектив авторів за ред. М.І.Пентилюк: С.О.Караман, О.В.Караман, О.М.Горошкіна, А.В.Нікітіна, І.В.Гайдаєнко, Т.Г.Окуневич, З.П.Бакун, Н.М.Дика. К.: Ленвіт, 2003. 302 с.
  60. Проблеми методів компетентісно орієнтованого навчання української мови в закладах загальної середньої освіти: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (22 жовтня 2020 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2020. 120 с
  61. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. О.М.Топузов]. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2022. 388 с.
  62. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>
  63. Реалізація технологій профільного навчання в закладах загальної середньої освіти: методичний посібник / О. В. Малихін, Н. О. Арістова, Л. В Шелестова, О. В Барановська, В. І. Кизенко, О. П. Кравчук, С. Е. Трубачева, О. В. Чорноус [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 197 с.
  64. Терещенко В.М. Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / В. М. Терещенко, А.О. Панченков. Харків : Соняшник, 2019. 256 с.
  65. Технології профільного навчання : монографія / [авт. кол.: Г. О. Васьківська, С. В. Косянчук, В. І. Кизенко, О. В. Барановська, Л. В. Шелестова, О. П. Кравчук] ; за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. О. Васьківської/[Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 304 с.
  66. Українська мова. Українська література : нові навчальні програми для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень); Методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. 352 с.

67. Ходанич Л.П., Ходанич П.М. Стилїстика в профільній школі: Методичний посібник для вчителя. Ужгород: ЗППО, 2021. 85 с.
68. Шліхта І., Шліхта Н. Виховуємо академічну доброчесність у школі: методичні вказівки для вчителів. Київ, 2019. 76 с.
69. Шляхи вдосконалення мовної компетенції сучасного педагога (Матеріали регіональної науково-методичної конференції, 27 березня 2008 р.). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 192 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання (розміщені необхідні матеріали з дисципліни, зокрема, курс лекцій, практичні заняття, тестові завдання для поточного та семестрового контролю знань, робоча навчальна програма, силабус, додаткові навчальні матеріали). Пошук – Кафедра української філології, «Методика навчання української мови у закладах загальної середньої освіти» (Подлевська Н. В.). Доступ: <https://msn.khmn.edu.ua/course/view.php?id=9385>
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.
3. Інституційний репозитарій. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>